

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Факультету іноземної філології
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова
(протокол № 11 від 30 травня 2023 р.)*

Редколегія

***Зернецька А.А.** – декан Факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор філологічних наук, професор; **Буніятова І.Р.** – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри лінгвістики та перекладу Київського університету імені Бориса Грінченка; **Матвєєва С.А.** – заступник декана Факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор філологічних наук, професор; **Калитюк Л.П.** – доцент кафедри англійської філології Факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, кандидат філологічних наук, доцент; **Страшко І.В.** – завідувач кафедри романо-германської філології Факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, кандидат філософських наук, доцент; **Третяк Л.І.** – завідувач кафедри англійської філології Факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доцент; **Бегека Д.А.** – доцент кафедри англійської філології Факультету іноземної філології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, кандидат педагогічних наук, доцент; **Підпригора Ю.Г.** – завідувач кафедри романської філології та порівняльно-типологічного мовознавства факультету романо-германської філології Київського університету імені Бориса Грінченка.*

Рецензенти:

Жаботинська С.А., доктор філологічних наук, професор, Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького;

Жихарєва О.О., доктор філологічних наук, доцент, Національна академія образотворчого мистецтва і архітектури.

Актуальні проблеми романо-германської філології: матер. IV Міжнар. наук. конф. / М-во освіти і науки України; Укр. держ. ун-т імені Михайла Драгоманова, Київський ун-т імені Бориса Грінченка, Universita Degli Studi Di Salerno: редколег.: Зернецька А.А., Матвєєва С.А., Страшко І.В., Третяк Л.І., Калитюк Л.П. [та ін.]. – К.: Укр. держ. ун-т імені Михайла Драгоманова, Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2023. – 155 с. (Укр., англ., нім., франц. мовами).

<i>Підпригора Ю. Г.</i>	Методи і прийоми фасилітації у викладанні теоретичних курсів романських мов (на матеріалі іспанської мови)	142
<i>Смольнікова О.Г.</i>	Центри самодоступного навчання в контексті автономного вивчення іноземних мов	145
<i>Хмель В. В.</i>	Проблематика сучасного підручника французької мови	147

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	151
------------------------------	-----

МЕТОДИ І ПРИЙОМИ ФАСИЛІТАЦІЇ
У ВИКЛАДАННІ ТЕОРЕТИЧНИХ КУРСІВ РОМАНСЬКИХ МОВ
(на матеріалі іспанської мови)

Доповідь присвячено одній із нових комунікативних технологій, можливих для використання у викладанні теоретичних курсів як освітніх компонентів програм спеціалізації 035.05 Романські мови та літератури (переклад включно). Метою інноваційних комунікативних методів є сприяння розвитку сучасних навичок 21 століття, які забезпечують конкурентоспроможність будь-якого фахівця. Сьогодні для того, щоб бути успішним професіоналом, потрібно формувати компетенції, що включають критичне мислення, творчість, спілкування та співпрацю, розвивати такі якості характеру, як цікавість, ініціативність, наполегливість, адаптивність, лідерство та соціальну й культурну свідомість. Отже, викладачам доводиться шукати нові, більш адекватні й ефективні сучасні методи навчання, оскільки традиційні підходи не завжди можуть забезпечити досягнення поставленої мети.

Однією з комунікативних технологій, яка використовує широкий спектр таких методів, є фасилітація. Фасилітація – це набір навичок, прийомів та інструментів для створення умов, які дозволяють ефективно розвивати групові та особисті процеси, як у досягненні своїх цілей та реалізації свого бачення, так і у створенні доброзичливого клімату відносин, де панує довіра та емпатійней чесне спілкування (Kaner, 2022).

Розглянемо 5 фасилітаційних методів і прийомів, використання яких на семінарах або практичних заняттях із теоретичних дисциплін дозволяють залучити всіх студентів до активної участі в освітньому процесі і, в такий спосіб, досягти очікуваних програмних результатів навчання.

1. Техніка «Хто? Що? Коли? Де? Як?» («¿Quién? ¿Qué? ¿Cuándo? ¿Dónde? ¿Cómo?») (Mann, 2007). Завданням студентів є охарактеризувати процес або явище, коротко відповідаючи на ці питання. Можна використовувати цю техніку наприкінці лекцій для підбиття підсумків почутого або на початку семінарських чи практичних занять для формувального оцінювання їх рівня підготовки. Формат використання техніки може бути як груповим, так і індивідуальним. Під час виконання такого завдання розвиваються м'які навички критичного мислення, креативності, співпраці, ініціативності й адаптивності.

2. Вправа «Сенкан», або «Синквейн». Взагалі сенкан – це п'ятирядковий вірш, який виник як поетична форма на початку ХХ ст. в США під впливом японської поезії. Як фасилітаційна техніка сенкан допомагає узагальнювати інформацію, схоплювати складні ідеї та формулювати їх декількома словами:

- 1) слово, яке позначає тему (звичайно, це іменник);
- 2) опис теми, який складається з двох слів (два прикметника);
- 3) дія, пов'язана з темою, складається з трьох слів (зазвичай це дієслова);
- 4) фраза, яка складається з чотирьох слів і висловлює ставлення до теми;
- 5) одне слово – синонім до першого слова, в ньому висловлюється сутність теми, ніби робиться підсумок(Курило, б. д.).

Адаптуючи цю техніку до особливостей навчального матеріалу, можна не обмежувати четвертий рядок тільки чотирма словами, а запропонувати здобувачам визначити зміст поняття, що розташовується в першому рядку, за допомогою речення. Так само можна розширити п'ятий рядок до словосполучення чи короткого речення. На заняттях з історії іспанської мови, стилістики, лексикології, теоретичної граматики ми застосовували цей прийом для роботи з термінологічним апаратом цих дисциплін. Як і попередня техніка, сенкан сприяє розвитку критичного мислення, креативності, співпраці й ініціативності.

3. Метод **ментальних карт**, запропонований Тоні Бьюзеном (Buzan, 2018), який останнім часом набув великої популярності і є потужним графічним інструментом, який дозволяє розвивати ідеї від загального до конкретного,

сприяючи їх систематизації та кращому запам'ятовуванню. На заняттях із теоретичних дисциплін цей метод є ефективним у роботі з науковими поняттями та категоріями, а також у підсумковій систематизації матеріалу теми.

4. Методи **мозкового штурму** та **ранжування ідей**. Мозковий штурм має на меті генерувати якомога більше ідей стосовно запропонованої проблеми. Його застосування сприяє залученню всіх студентів до активного обговорення та співпраці. На наступному етапі отримані ідеї аналізуються і згруповуються за запропонованими викладачем критеріями. Надалі до них можна застосувати також метод ранжування з метою встановлення їх ієрархії за пріоритетністю. На заняттях із теоретичних дисциплін цей метод можна використовувати на початку або наприкінці лекцій для окреслення очікувань здобувачів та отримання зворотного зв'язку відповідно; на семінарських чи практичних заняттях – для визначення конкретної проблематики, яка має обговорюватися.

5. Метод «**Світове кафе**» (Brown, J.; Isaacs, D., 2005) є дуже ефективним на семінарських та практичних заняттях. Викладач визначає 3-5 питань для обговорення та ділить студентів на групи. Кількість груп студентів, так само, як і столів кафе має відповідати кількості питань. Для кожного стола призначається так званий «господар», відповідальний за одне з питань, до якого будуть «приходити в гості» групи студентів і його обговорювати. Господар фіксує всі ідеї, переказує їх наступній групі, члени якої додають свої. Коли всі групи відвідають усі столи, господарі мають підсумувати й озвучити результати дискусій. У такий спосіб усі студенти мають змогу висловитися по кожному з питань семінарського заняття, а не мовчки відсиджуватися чи заздалегідь розподіляти питання між собою.

Оскільки процес викладання майже завжди передбачає взаємодію особистості викладача та групи учнів, запропоновані фасилітаційні методи та прийоми можуть бути ефективно адаптовані для викладання теоретичних дисциплін, виходячи з особливостей матеріалу та цілей заняття.

Список використаних джерел:

1. Курило, Т. В. (б. д.). *Складаємо сенкан*. Освітній портал Класна Оцінка. Retrieved from <http://klasnaocinka.com.ua/uk/article/skladaemo-senkan.html>
2. Brown, J.; Isaacs, D. (2005) *The World Café: Shaping Our Futures Through Conversations that Matter*. Berrett-Koehler.

3. Buzan, T. (2018). *How to Mind Map: The Ultimate Thinking Tool That Will Change Your Life*. HarperCollins Publishers Limited.
4. Kaner, S. (2022). *Facilitator's Guide to Participatory Decision-Making*. Wiley & Sons, Limited, John.
5. Mann, T. (2007). *Facilitation, a Manual of Models, Tools and Techniques for Effective Group Work*. Wipf & Stock Publishers.

О. Г. Смольнікова

Український державний університет імені Михайла Драгоманова

(Київ, Україна)

ЦЕНТРИ САМОДОСТУПНОГО НАВЧАННЯ В КОНТЕКСТІ АВТОНОМНОГО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Реалізація сучасної парадигми становлення вищої освіти України опинилась в складних умовах пандемії COVID 19 та військової агресії сусідньої держави. Навчальна автономія студентів і викладачів, здатність до автономного навчання набуває особливої актуальності. Під поняттям «автономне навчання» ми розуміємо процес, під час якого студент організує та систематизує своє навчальне середовище, завдяки керівним настановам викладача або самостійно (залежно від рівня розвитку навчальної автономії). В свою чергу, *навчальну автономію* визначаємо як метакогнітивну здатність студента до автономного навчання. «Автономія викладача» визначається нами як здатність викладача до правильної професійної самостійної організації власного викладання, відповідальності за визначення правильних навчальних дій і стратегій із метою навчити студентів брати під контроль власне навчання та полегшити його через запровадження методів та прийомів автономного навчання, шляхом саморозвитку, критичної рефлексії та самооцінювання академічної діяльності (Смольнікова, 2017, с. 374). Отже, постає питання пошуку сучасних ефективних форм, методів і засобів з метою організації такої форми навчання.

Центри самодоступного навчання **іноземних мов (Self access language learning centers) (ЦСН)** постають важливим інструментом запровадження